

тада била у оптицају идеја о суверености радничке класе јер је на делу био и функционисао систем диктатуре пролетаријата.

Социјалистичка Југославија је почетком 50-тих година XX века предњачила међу државама народне демократије у критици догматског модела совјетске (социјалистичке) државе, али и у пракси јер је започела изградњу новог облика, тзв. самоуправног социјализма. Без већег искуства у томе, смело се упустила у један експеримент који је био без преседана у упоредној социјалистичкој пракси. Самоуправљање је визионарски наговестило нову улогу радника, битно другачију од оне у бирократском социјализму. Од објекта власти, радник је сада требало да постане њен субјекат. Ма колико то и тада (а и касније) изгледало смело и утопијски, наш Уставни закон о основама друштвеног и политичког уређења ФНРЈ и савезним органима власти од 1953. год. је правно (уставно-правно) поставио радника у средиште власти и управљања друштвеним пословима. У складу са крупним променама које су наговестиле другачији економски положај радника, овај наш Устав напушта класичну концепцију народне суверености и уводи појам радног човека као изворног носиоца власти. Он каже да „сва власт у ФНРЈ припада радном народу“, а такође предвиђа и да ту власт радни народ остварује преко органа самоуправљања и институција непосредне демократије. На овај начин се хтелo да се покаже да је принцип народне суверености превазиђен самоуправљањем радног народа које обезбеђује потпунију власт (сувереност) радника и то не само у политичкој већ и у економској сфери друштвеног живота. Устав СФРЈ од 1963. год. је изразио најпотпунију концепцију самоуправљања; то је било интегрално самоуправљање које се градило „одоздо па до горе“, од општине па до федерације. Заокружујући тако целину самоуправног система, овај Устав је још изразитије потврдио принцип да је радни народ носилац суверености. Он је „једини носилац власти и управљања друштвеним пословима.“ Но овај Устав од 1963. год. је у овом питању унео и извесну нејасноћу и конфузију јер помиње и грађане поред радних људи; истиче да и грађани врше власт и управљају друштвеним пословима, тако да се индиректно и грађани појављују као носиоци суверености. Према томе остаје нејасно ко је стварно титулар суверености – грађани или радничка класа или су то и један и други заједно. Иако не баш оригиналан као претходни, Устав СФРЈ од 1974. год. је у питању суверености одржао корак, па донекле и отишао даље јер је дефинитивно напустио принцип народне суверености и до краја уобличио нову